

faileas

Fèisean nan Gàidheal's Newsletter • Iris 44 • An t-Sultain 2012 • September 2012

SEIRBHEIS ÙR FÈISGOIL

Chuir Fèisean nan Gàidheal air bhog an t-seirbheis ùr aca, Fèisgoil, aig Co-labhairt Bhliadhnail na buidhne anns a' Ghearasdan.

Bidh Fèisgoil an comas seirbheisean cànan, ciùil, ealain is cultair a libhrigeadh do sgoiltean, ùghdarrasan ionadail, buidhnean poblach agus buidhnean coimhearsnachd air feadh Alba.

Am measg seirbheisean Fèisgoil, bidh seiseanan Gàidhlig ann am bun-sgoiltean far nach eil Gàidhlig air a teagasg mar-thà, cuairtean timcheall air làraich agus toglaichean eachdraidheil, clasaichean ciùil is seinn, làithean blasad na Gàidhlig, dealbhan-cluiche Gàidhlig agus dà-chànanach cho math ri cur-seachadan tro mheadhan na Gàidhlig airson sgilean Gàidhlig na h-òigridh a neartachadh.

Tha sinn a' sìreadh dhaoine bho air feadh na dùthcha a bhios comasach an t-seòrsa obrach seo a libhrigeadh agus cuiridh sinn air dòigh trèanadh dhaibh san Dàmhair agus san t-Samhain.

Fèisean nan Gàidheal launched an exciting new service, Fèisgoil, at its Annual Conference in Fort William.

Fèisgoil will be capable of delivering language, music, arts and cultural services to schools, local authorities, public bodies and community groups across Scotland.

Some of the services on offer will include Gaelic sessions in primary schools where Gaelic is not taught at present, tours around historical sites and buildings, music and song classes, Gaelic taster days, Gaelic and bilingual drama and other activities that will strengthen the Gaelic language skills of young people.

We are looking for individuals from across the country keen to assist us in delivering these services and we will be organising training sessions in October and November for a pool of tutors.

Further information at <http://www.feisean.org/en/feisgoil/>

Ann an iris seo:

Fèisgoil	1
Turas a' Chaibineit	1
Fèis Chataibh	2
Fèisean nan Eilean Siar	2
Cuairt nam Bàrd	3
Blas Festival 2012	3
Sgoil Shamhraidh Dhràma	4
Òrain Ùra	4

TURAS A' CHAIBINEIT

Bha Riaghaltas na h-Alba a' coinneachadh ann am Port Rìgh san Lùnastal agus chluich òigridh bho Fèis an Earraich aig tachartas ann an Àrd-sgoil Phort Rìgh le riochdairean bhon riaghaltas, bhon choimhearsnachd agus bho bhuidhnean poblach.

Fhad 's a bha ministearan an riaghaltais ann an Eilean Sgitheanach, thadhail Rùnaire a' Chabineit, Mìcheal Ruiseal BPA, air Fèisean nan Gàidheal agus bha cothrom ann còmhradh mu iomadh cuspair co-cheangailte ris an obair againn agus ri gnothaichean Gàidhlig agus cultarail san fharsaingeachd.

Fèis an Earraich Cèilidh Trail participants played for the Scottish Government on their recent visit to Skye for a cabinet meeting. While in Portree, Cabinet Secretary Michael Russell MSP visited Fèisean nan Gàidheal, when there an opportunity to discuss various aspects of our work as well as Gaelic and cultural activities more generally.

FÈIS CHATAIBH

Chaidh Fèis Chataibh 2012 a chumail ann an Àrd-sgoil Ghoillspidh eadar 2 agus 6 Iuchar. Chuir an Fhèis fàilte air còrr is seachd com-pàirtiche agus sgioba ionmhalta de luchd-teagaisg, cuid dhiubh a ghabh pàirt anns an Fhèis iad fhèin. A bharrachd air àrd-ìre de theagasg fhaighinn tron latha bha deagh roghainn de chur-seachadan ri faighinn feasgar, le cèilidh luchd-teagaisg agus cuirm-chiùil nan com-pàirtichean nam measg.

Fèis Chataibh 2012 took place in Golspie High School from the 2nd to the 6th of July. The Fèis welcomed around seventy participants and a fantastic team of tutors, a number of whom are former Fèis participants. In addition to top quality tuition the Fèis included a range of evening activities, a tutors' cèilidh and a participants' concert on the Friday evening. To see more photos of the Fèis visit - <https://www.facebook.com/feis.chataibh>

FÈIS ÒIGRIDH NA MARA

Ten participants from all over Lochaber took place in the three day event of group-work with Fèis Òigridh na Mara in Arisaig Primary School, 23 – 25 July 2012, with Sileas Sinclair and Ewen Henderson. The participants played together all afternoon on the Wednesday at Arisaig Games, with an enthusiastic audience enjoying the traditional music. The participants and audience thoroughly enjoyed the event.

FÈIS THIRIODH

Bha deagh fhèis ann an Tiriodh am-bliadhna. Bha suas ri dà fhichead com-pàirtiche ann. Bha an t-side cho math mar sin bha mòran chuspairean air an teagasg a-muigh. Chan eil a h-uile fèis cho fortanach geamaichean a chluich air cladaich cho brèagha seo!

FÈIS LANNRAIG A TUATH

Bha 44 com-pàirtiche a' gabhail pàirt ann am Fèis Lannraig a Tuath ann an Àrd-sgoil Greenfaulds am-bliadhna, eadar 31 Iuchar agus 3 Lùnastal. Bha deagh sheachdain aig an òigridh agus bha an tachartas làn ciùil, Gàidhlig, spòrs is dannsa a' còrdadh riutha gu mòr. Bha na deugairean a bh' aig an Fhèis trang a' cruthachadh dealbh airson lèine-t aig toiseach na seachdain agus le cuideachadh bhon chomataidh, bha an Fhèis a' reic nan lèintean-t do gach aois aig Cèilidh na Cloinne air oidhche Haoine. Nach cuir sibh fios gu Elaine Spence on 01236 608848 ma tha sibh ag iarraidh tè a cheannach?

FÈIS EIGE

Chaidh Fèis Eige a chumail eadar 4–6 Iuchar 2012 ann an Talla Coimhearsnachd Eige. Chòrd an Fhèis gu mòr ris na 25 com-pàirtichean a ghabh clasaichean fìdhle, bogsa-ciùil, druma, fideag, giotàr, dannsa-ceum, feadan agus ealain.

Fèis Eige took place between 4 – 6 July 2012 in Eigg Community Hall. Calum MacConnel kept participants entertained each day with lots of Gaelic fun and games.

DEÀLRADH NA GRÈINE AIR FÈISEAN NAN EILEAN SIAR

Tha cùisean air a bhith trang sna h-Eileanan an Iar agus sia Fèisean a' ruith gu soirbheachail thar mìosan an t-samhraidh. 'S ann an Innse Gall a bha an t-side a b' fheàrr am-bliadhna, a' fàgail a h-uile duine a bha an sàs anns na Fèisean ann am fìor dheagh shunnd! Tha na Fèisean a' dol bho neart gu neart a h-uile bliadhna a' leudachadh an cuid chothroman oideachaidh ann an ceòl traidiseanta agus sna h-ealain agus a' cur fàilte chridheil air com-pàirtichean agus luchd-teagaisg a tha air ùr-nochdadh aig na Fèisean.

Am measg cuid de na cothroman ùra a chaidh a chur air bhonn le na Fèisean am-bliadhna bha clas ealain ùr a chaidh a chur an gnìomh le Fèis Tìr an Eòrna ann an co-bhonn le Taigh Chearsabhaigh. Mar phàirt den chlas seo bha aig a' chloinn ri fiolmaichean goirid beothail a chruthachadh le bhith a' cur iomadach dealbh an cois a chèile. B' e amas nam fiolmaichean iomradh a thoirt air fuinn agus òrain Ghàidhlig a bha a' chlann air taghadh. Chithear na fiolmaichean seo air duilleag Fèis Tìr an Eòrna air làrach-lìn Fèisean nan Gàidheal.

Chaidh oidhche shònraichte a chumail le Fèis Eilean an Fhraoich am-bliadhna san Lantair airson airgead a thogail don Fhèis. Am measg an luchd-ciùil a ghabh pàirt bha Art MacCarraig, Calum Ailig Mac a' Mhaoilein, Jenna Chuimeineach, Alasdair Mac 'Ille Bhàin, Catriona Watt, Norrie MacIomhair agus Joy Dunlop. Bha an còmhlan Faram mar phàirt den chuirm cuideachd. 'S e seo buidheann chomasach a tha a' frithealadh chlasaichean obair-buidhne a h-uile seachdain fo rianachd Fèis Eilean an Fhraoich. Meala-naidheachd air Fèis Eilean an Fhraoich airson oidhche cho buannachdail a chuir air chois!

Bha Fèisean nan Gàidheal toilichte fàilte a chur air Fèis an Rubha aon uair eile, 's iad air a bhith nan tàmh airson trì bliadhna. Chaidh an Fhèis a chuir an gnìomh aig toiseach an Lùnastail ann an Sgoil an Rubha le dà dheug air fhichead a' gabhail pàirt uile gu lèir. B' i seachdain air leth soirbheachail a bh' againn agus tha muinntir an àite air an dòigh gu bheil seirbheis mar seo san sgìre aca a-rithist.

CUAIRT NAM BÀRD

Dealbh: Sgioba Alba, le Ann Mulqueen (seinneadair) agus Áine Ní Fhoghlú.

Tha Fèisean nan Gàidheal air a bhith an-sàs am-bliadhna leis an iomairt *Cuairt nam Bàrd* – iomlaid cultarail eadar Gàidheal na h-Alba agus Gàidheal na h-Èireann. Anns a' Ghiblean, chaidh buidheann a-null a dh'Èirinn còmhla ri Iona NicDhòmhnaill – Rody Gorman, bàrd; Fearghas MacFhionnlaigh, bàrd; Linda NicLeòid, seinneadair; agus Aonghas MacNeacail, pìobaire. Bha iad air aoigheachd Comhdháil Náisiúnta na Gaeilge, agus thadhail iad air Baile Atha Cliath, An Rinn agus Ceatharlach.

Mar phàirt de Bhlàs, agus le taic-airgid bho Cholmcille, tha na h-Èireannaich air a bhith bhos air aoigheachd Fèisean nan Gàidheal: Ciarán Ó Coigligh, bàrd; Bríd Ní Mhóráin, bàrd; Caoimhín Ó Fearghall, pìobaire; agus Naisrín Elsafty, seinneadair, agus iad a' tadhal air Inbhir Nis, Slèite, Borgh (Leòdhas), Ulapul agus An Drochaid Ruaidh, le taic bho bhàird agus luchd-ciùil ionadail air an rathad.

Fèisean nan Gàidheal has been involved with the *Cuairt nam Bàrd* initiative this year – the cultural exchange between Irish and Scottish Gaels. In April, a group from Scotland went over to Ireland with Iona MacDonald: Rody Gorman, poet; Fearghas MacFhionnlaigh, poet; Linda MacLeod, singer; and Angus Nicolson, piper. They enjoyed the hospitality of Comhdháil Náisiúnta na Gaeilge and visited Dublin, Rinn (Waterford) and Carlow.

As part of the Blas festival, with funding from Colmcille, the Irish came to Scotland in September, in the company of Fèisean nan Gàidheal – Ciaran O Coigligh, poet, Bríd Ní Mhóráin, poet; Kevin Farrell, piper, and Naisrín Elsafty, singer. They visited Inverness, Sleat, Borve (Lewis), Ullapool and Roy Bridge with support from local poets and musicians along the way.

FÈIS LATHARNA CÈILIDH TRAIL

Am-bliadhna chaidh ochdnar dheugairean air feadh Earra-Ghàidheil leis a' Chuairt Chèilidh. Thadhail iad air còig eileanan beaga cuideachd agus bha turas fìor mhath aca air fad.

FÈIS SPÈ

On Tuesday August 7th Fèis Spè's Cairngorms Cèilidh Trail played for Her Majesty The Queen as she walked out of Balmoral Castle to attend the Garden Party.

It was a fantastic experience for these young musicians, the 'icing on the cake' of a very successful tour of the Cairngorms National Park in July.

Their kilts for the day were supplied by Highland Kilt Makers of Grantown on Spey.

BLAS FESTIVAL 2012

Chaidh Blas 2012 a chumail eadar 7-15 Sultain, le còrr is 90 tachartas ann an tallachan coimhearsnachd, sgoiltean is ionadan ealan air feadh na Gàidhealtachd. Thàinig an fhèis gu crìch le consairt sònraichte ann an Talla na h-Ìmpireachd, Cùirt an Aodainn, Inbhir Nis, far an do nochd Blazin' Fiddles, Battlefield Band, A' Bhanais Ghàidhealach (coimisean Maighread Stiùbhairt) agus compàirtichean Fèis Rois air an àrd-ùrlar.

Am measg an luchd-ciùil thàlantaich eile a ghabh pàirt ann am Blas na bliadhna-sa bha Breabach, Dual, Maeve NicFhionghain, Linda NicLeòid, Kristan Harvey agus an Sanna, Na Bràithrean MacCoinnich à Màbu, Cèilidhean air Chuairt nam Fèisean agus tòrr luchd-ciùil agus seinneadairean tàlantach eile.

'S i Maighread Stiùbhart a bha a' cur air dòigh coimisean Blas na bliadhna-sa. Thagh Maighread an cuspair A' Bhanais Ghàidhealach 's chuir i cuirm ri chèile a' taisbeanadh òran is port co-cheangailte ri suirghe, an tochradh, gealladh-pòsaidh agus a' bhanais fhèin.

Am measg nan cuirmean eile bha oidhche shònraichte ann a' comharrachadh an t-seinneadair Ghàidhlig ainmeil Calum Ceanadach. Bha an t-àite làn aig Phàilean Srath Pheofhair airson èisteachd ri òran is agallamhan bho Fiona, nighean Chaluum agus a chàirdean Darren MacIlleathain agus Cairistiona Ceanadach cuide ri na seinneadairean Art MacCarraig agus Seumas Greumach.

Air iomall na Fèise bha tòrr a' tachairt le cèilidhean-taighe, cearcaill còmhraidh, cuairtean a-muigh is bùithtean-obrach dràma a bharrachd air prògram slàn de thachartasan sgoile far an robh luchd-taisbeanadh na fèise a' tadhal air sgoiltean air feadh na sgìre a' toirt blasad de Bhlàs do sgoilearan òga na Gàidhealtachd.

Tha sùil a-nis air an naoidheamh Fèis Bhlàs ann an 2013.

This year's Blas ran between 7 – 15 September, taking more than 90 events to village halls, schools and communities across the Highlands. The festival came to a close with a fantastic Finale concert at Eden Court theatre in Inverness featuring Blazing Fiddles, Battlefield Band, Margaret Stewart's commission A' Bhanais Ghàidhealach – The Highland Wedding' and Fèis Rois.

Plans are now being drawn up for the ninth Blas Festival in 2013.

SGOIL SHAMHRAIDH DHRÀMA

Thàinig Sgoil Shamhraidh Dhràma 2012 gu crìoch ann an Stiùidio Fàs, Sabhal Mòr Ostaig Diardaoin 12 Iuchar le feasgar de dhràma is ceòl a bha air a meas mar an oidhche taisbeanaidh a b' fheàrr a bh' ann bho chaidh an iomairt ath-stèidheachadh le Fèisean nan Gàidheal ann an 2008.

Thàinig deichneair chleasaichean òg bho air feadh na dùthcha còmhla ann am Port Rìgh goirid às dèidh deireadh team an t-samhraidh agus chuir iad seachad an ath chlà-deug an cuideachd cuid de na cleasaichean is luchd-teagaisg as comasaiche a th' againn ann an saoghal na Gàidhlig – Artair Donald, Daibhidh Walker, Ruairidh MacNeacail, agus airson a' chiad uair Màiri Anna NicUalraig. Ag obair gu dlùth ris an luchd-teagaisg tron latha is a' cumail sùil air com-pàirtichean air an oidhche bha Debbie NicAoidh agus Raonaid NicUalraig, le taic bho Aonghas MacLeòid is Dougie Beck (ged a b' fheudar do Raonaid latha no dhà a ghabhail dheth ann am meadhan a' chùrsa ach am b' urrainn dhi ceumnachadh ann an Cleasachd airson Tbh is Fiolm!)

Ag obair leis na h-eòlaichean seo, chuir na com-pàirtichean ri chèile grunn phiosan dràma goirid, cuid dhiubh a stèidhichte air an spòrs agus na cunnartan a tha an lùib lionraidhean sòisealta. Cuideachd, bha tionndadh goirid ach spòrsail ann de MacBheatha. Chaidh an dealbh-chluich Albannach Shakespeare a thaisbeanadh sa Cheàrnaig ann am Port Rìgh air beulaibh sluagh mòr.

Airson an dàrna uair chaidh an oidhche taisbeanaidh a chumail an co-bhonn ri Fèis Alba agus bha an dràma agus an ceòl miorbhaileach aig na cèilidhean air chuairt a' gabhail turas mu seach air an àrd-ùrlar.

Ten young Gaelic-speaking actors from across the country came together in Portree straight after the end of term, and spent the next two weeks in the company of some of the best-known actors and tutors in the Gaelic world.

Through their contact with these experts, the participants worked to produce several short pieces of drama, including pieces based on both the joys and perils of social networking, and a concise but very entertaining version of MacBeth. Shakespeare's Scottish Play was also performed to an appreciative audience in the Square in Portree.

For the second year running, the final night at Sabhal Mòr Ostaig was held in conjunction with Fèis Alba, and this year a format was used which alternated the drama with the fantastic music of the ceilidh trailers. Altogether a fantastic night – and a very varied one at that!

PÒSADH EILE!

Meala naidheachd air Dougie Beck, Oifigeir Dràma Fèisean nan Gàidheal, a phòs Deirdre NicDhòmhnaill san Drochaid Ruaidh. Bha a' bhanaid ann an Caol a' Ghearasdain agus chòrd am biadh, na h-òrain agus na puirt ris a h-uile duine a bha an làthair. Iomadh latha sona dhuibh le chèile.

Congratulations to Dougie Beck and Deirdre MacDonald who were married recently in Roybridge with a very enjoyable reception in Caol. Wishing you many happy years together!

ÒRAIN ÙRA BHON TAIGH ÒRAN

'S e pròiseact a th' anns An Taigh Òran a chuir Fèisean nan Gàidheal air dòigh ann an co-bhonn ri Stòras Watercolour. Bha cothrom aig daoine beagan spionnadh fhaighinn a' cur seachad ùine ann an Stiùidio Clàraidh Watercolour. An sin, fhuair iad comhairle bho eòlaichean mu òrain a sgrìobhadh agus cothrom gleans a chur air na fuinn 's na briathran aca. Chaidh na h-òrain a chlàradh an uair sin agus tha toradh na h-obrach ri chluinntinn air www.feisean.org le ochd òrain ùra agus bhideo a chaidh a dhèanamh le na com-pàirtichean fhad 's a bha iad ag obair.

An Taigh Òran is a joint project between Fèisean nan Gàidheal and Stòras Watercolour. The opportunity was offered to participants, with an interest in writing new Gaelic songs, to get some encouragement and advice from experts at Watercolour Recording Studios and then the opportunity to record their material.

The team was made up of Mary Ann Kennedy, Nick Turner, Norrie 'Tago' MacIver, Alasdair Whyte and Findlay Napier and the results of the work can be seen at www.feisean.org where you can hear 8 new Gaelic songs and see a video featuring the participants and tutors at work. You can also find out about other Fèisean nan Gàidheal support for new Gaelic song writing.

We are grateful to Creative Scotland, Highlands & Islands Enterprise, Bòrd na Gàidhlig and Stòras Watercolour for their support of this project.

Fèisean nan Gàidheal
Taigh a' Mhill
Port-Rìgh
An t-Eilean Sgitheanach
IV51 9BZ
Fòn 01478 613355
Facs 01478 613399
Post-d brath@feisean.org
www.feisean.org